

Starostlivosť o maloletých, rozvod,
BSM a výživné v cezhraničných
veciach – praktické prípady

Seminár Justiční akademie Slovenské republiky,
Omšenie 7. a 8. října 2019

Marta Zavadilová a Zdeněk Kapitán

Obecný úvod a metodologické otázky

Struktura MPSaP

- mezinárodní právo soukromé – soubor norem, které určují právní režim soukromoprávních poměrů s mezinárodním prvek
- mezinárodní právo procesní – soubor právních norem, které upravují postupy při ochraně práva v soukromo-právních poměrech s mezinárodním prvek
- **MPSaP upravuje**
 1. **mezinárodní pravomoc (příslušnost) orgánů**
 2. **jakým právem se bude právní poměr řídit**
 3. **zda a za jakých podmínek je rozhodnutí (listina) uznatelná na území jiného státu**
 4. **zda a za jakých podmínek si státy poskytují právní pomoc**

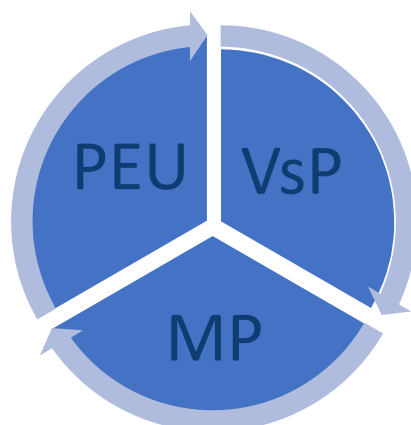
Struktura mezinárodního rodinného práva

- rodičovská (z)odpovědnost
- výživné
- osvojení
- majetkové společenství manželů a registrovaných partnerů
- ostatní otázky a výjimky

Vývojové tendence mezinárodního práva rodinného

- postupné prosazování kritéria obvyklého bydliště a ústup kritéria státního občanství
- kromě případů volby sudiště (prorogace) je třeba, aby existovala **objektivizovatelná vazba právního poměru ke Slovenské republice, aby byla možná „intervence“ slovenského státu a práva** (propojení s uznatelností rozhodnutí)

Slovenské právo je, když ...

Aplikační přednost

- v případě, že je **otázka regulována současně právem EU, mezinárodním právem i vnitrostátním právem**, pak se použije **v zásadě** pořadí přednosti:
 1. **právo EU**
 2. **mezinárodní právo**
 3. **vnitrostátní právo**
- výjimky z uvedeného pravidla stanoví většinou samy předpisy, o jejichž vztah se jedná; jednou z výjimek je aplikace **zásady maximální výhodnosti** (viz příklad vztahu práva EU a Schengenské smlouvy)
- pro lepší pochopení například schéma pracovně nazvané „Společenství vlastníků jednotek Světové společenství“ či „členové klubů“

Řešení (výslovně neřešených) konfliktů mezinárodních smluv

- nauka vypracovala pouze pravidla pro řešení konfliktu mezinárodních smluv; východiskem jsou principy čl. 31 až 33 Vídeňské úmluvy o smluvním právu (č. 15/1988 Sb)
- pravidla: nastane-li konflikt konvencí, pak se použije ta, která je *lex specialis*; za *lex specialis* se považuje
 - *lex posterior*
 - přímá metoda před kolizní
 - dvoustranná (méněstranná) před mnohostrannou (vícestrannou)
 - **efektivnější před méně efektivní**
- použitelnost i pro vztah unijních nástrojů a mezinárodních smluv
- příměr s hromádkou předpisů (viz dále), příklady ...

Metodologické zásady

- ZMPS je otloukánek a platí pro něj subsidiarita – tj. použije se jen tehdy, pokud není k dispozici „nic jiného“
- u mezinárodních smluv a unijních předpisů je třeba si hlídat rozsah věcné působnosti
- pravidla konfliktu (s výjimkami):
 - pravidla o mezinárodní příslušnosti v unijních nařízeních nahrazují pravidla v ZMPS
 - mezi členskými státy EU vylučují unijní předpisy (pozor na DK a GB) existující mezinárodní smlouvy
 - ve vztahu k nečlenským státům EU se používají mezinárodní smlouvy, existují-li

Recast nařízení Brusel IIa

Nové nařízení Brusel IIa (Recast)

- prosinec 2018: Rada EU přijala politickou dohodu
- účinnost: v plném rozsahu od 1. 8. 2022
- hlavní změny:
 1. pravidla pro příslušnost ve věcech rodičovské odpovědnosti:
 - volba soudu
 - postoupení příslušnosti
 - příslušnost pro souhlas s jednáním za nezletilého v dědickém řízení
 2. zdůraznění práva dítěte být slyšeno
 3. pravidla pro uznání a výkon rozhodnutí – zrušení exequatur, veřejné listiny a dohody
 4. řízení o navrácení dítěte podle HÚ o únosech – záruky, změny v nadřazujícím mechanismu, podpora dohody rodičů
 5. nová pravidla pro spolupráci – přeshraniční umístování dětí

Mezinárodní pravomoc

Nejlepší zájem dítěte

- v mezinárodním právu rodinném procesním obecně vyjádřen **blízkostí soudu dítěti, tj. obvyklým bydlištěm/pobytem**

NS ČR (21 Cdo 122/2015 dated 26 June 2016):

“...Nejlepší zájem dítěte v procesním významu zahrnuje rozhodovací činnost soudu, která v konkurenci často protichůdných zájmů účastníků řízení zvažuje a přední význam přiznává zjištěnému zájmu dítěte s cílem dosáhnout pro dítě stabilního a dlouhodobého řešení...”

*“...Pro určení nejlepšího zájmu dítěte je třeba zhodnotit veškeré okolnosti případu. Rozhodná je zejména skutečnost, **jaký soud má k rozhodování ve věci nejlepší podmínky**. Toto kritérium však nelze chápat tak, že tímto soudem musí být vždy soud geograficky nejbližší místu bydliště dítěte...”*

- čas
- respekt k **participačním právům dítěte** (čl. 11 odst. 2 BIIa, recast BIIa)

13

Obvyklý pobyt dítěte

- základní a výchozí určovatel mezinárodní soudní příslušnosti (pravomoci soudů) i rozhodného práva ve věcech s **mezinárodním prvkem**
- faktický, nikoli právní pojem – **není definován**
- vodítka pro výklad v **judikatuře SDEU** i národních soudů
- státní občanství dítěte – až na „druhé koleji“

14

Obvyklý pobyt dítěte v judikatuře

- **tam, kde dítě skutečně žije** - místo, kde má těžiště svého života s ohledem na svůj rodinný, pracovní (školní) či sociální život
 - [A \(C 523/07\)](#)
 - NS ČR: [30 Cdo 2244/2011](#), [21 Cdo 4909/2014](#)
 - [HR \(C-512/17\)](#) - „bruselské dítě“
 - [Mercredi \(C-497/10\)](#) – kojenec **POZOR NA SKUTKOVÉ A PRÁVNÍ OKOLNOSTI TÉTO KAUZY!**
- **hodnotíme objektivně podle konkrétních okolností** - zejména stupeň sociálního začlenění, délka, pravidelnost pobytu
 - [OL v. PQ \(C-111/17-PPU\)](#) – dohoda rodičů před narozením dítěte, lze unést nenarozené dítě?
 - NS ČR: [21 Cdo 4909/2014](#) – neexistuje lhůta, po které by nastala domněnka založení OP
 - [W. & V. \(C-499/15\)](#) – fyzická přítomnost: ukazatel, ale ne podstatný, Soud zároveň určil i stát OP
 - [UD \(C-393/18-PPU\)](#) – „novorozenec v zajištění“ - **fyzická přítomnost: podstatná náležitost OP**
- bydliště, trvalý pobyt – hodnotící kritéria, nikoli výluční ukazatelé obvyklého pobytu

15

Kde je obvyklý pobyt dítěte?

- **tam, kde dítě skutečně žije** - místo, kde má těžiště svého života s ohledem na svůj rodinný, pracovní (školní) či sociální život
- **hodnotíme objektivně podle konkrétních okolností** - zejména stupeň sociálního začlenění, délka, pravidelnost pobytu
- bydliště, trvalý pobyt, státní příslušnost – hodnotící kritéria, nikoli výluční ukazatelé obvyklého pobytu
- **fyzická přítomnost** – podstatné kritérium
- úmysl rodičů – relevantní pouze za určitých skutkových a právních okolností

Jaké právní předpisy upravují pravomoc (mezinárodní příslušnost) soudů?

[BIIa \(Brusel IIa, Brusel IIbis\)](#)

Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000

Nařízení Rady (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti a o mezinárodních únosech dětí – 1. 8. 2022

[NV \(nařízení o výživném\)](#)

Nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech výživovacích povinností

[HÚ96 \(Haagská úmluva o ochraně dětí\)](#)

Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí (Haag, 19.10.1996, č. 141/2001 Sb.m.s.)

[DS](#)

Dvoustranné smlouvy o právní pomoci (CZ-SK: 209/1993 Sb., 193/1993 Zz.)

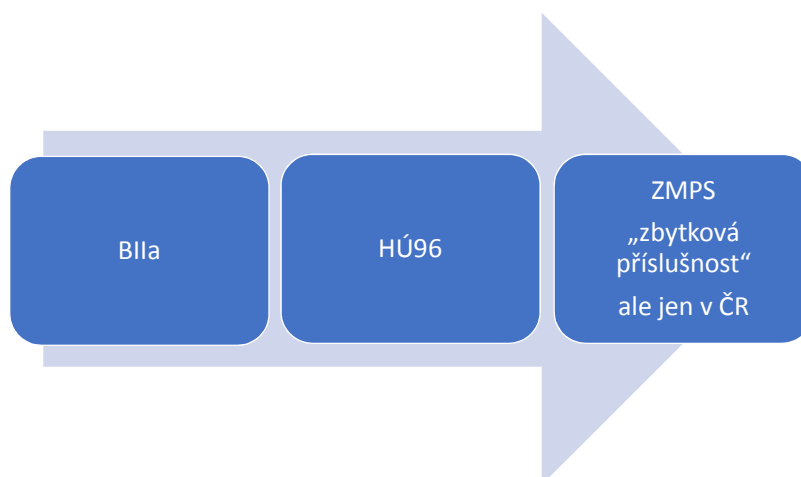
[ZMPS](#)

Zákon č. 97/1963 Zb., o mezinárodním práve soukromém a procesním

[\(Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém\)](#)

17

Rodičovská zodpovědnost

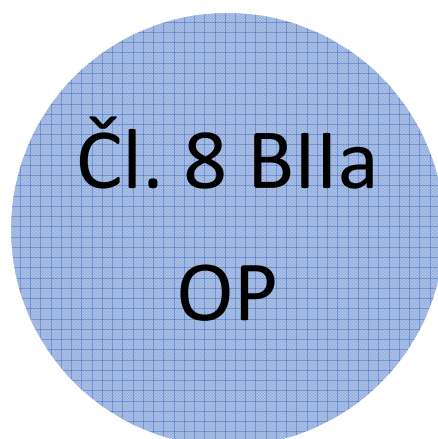

Rodičovská zodpovědnost – věcná působnost BIIa

- Vyloučeno mimo jiné určení rodičovství, osvojení, výživné
- Autonomní výklad pojmů
- Judikatura SDEU:
 - C C-435/06, A C-523/07** – veřejnoprávní opatření,
 - Health Service Executive C-92/12 PPU** – dočasné umístění do léčebně-výchovného zařízení,
 - Matoušková C-404/14** – schválení právního jednání opatrovníka dítěte v dědickém řízení,
 - Gogova C-215/15** – nahrazení souhlasu rodiče k žádosti o vydání cestovního pasu dítěte
 - Valcheva C-335/17** – právo prarodiče na styk s dítětem.

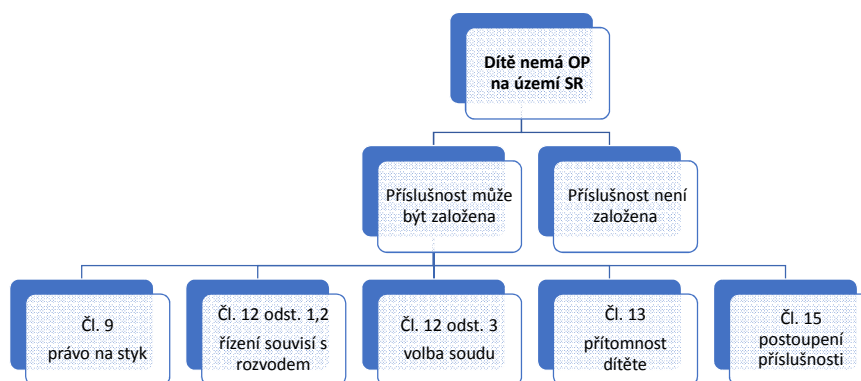
19

Rodičovská zodpovědnost – osobní působnost, obecná příslušnost

20

Rodičovská zodpovědnost – zvláštní příslušnost (nařízení BIIa)

21

Rodičovská zodpovědnost – volba soudu

Čl. 12 BIIa

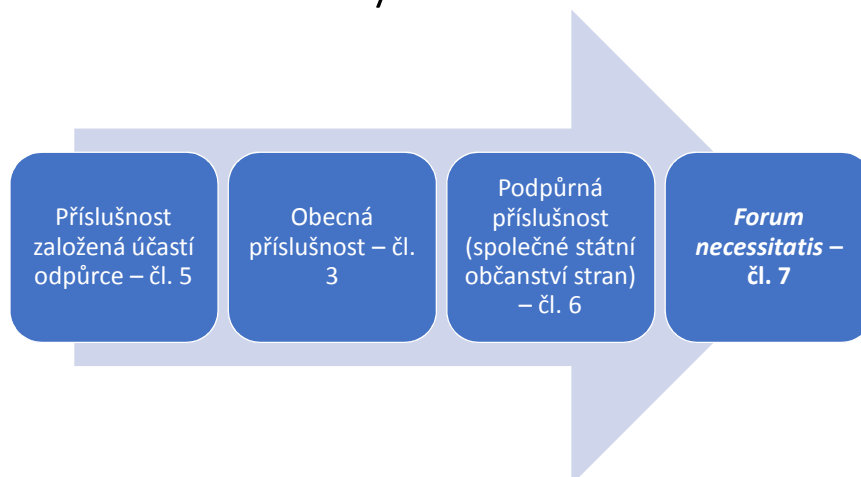
- V souvislosti s rozvodem (odst. 1 a 2), jako samostatné řízení (odst. 3)
C-656/13 – L. v. M.
- Výslovná, přinejmenším jednoznačná shoda mezi všemi účastníky řízení
C-656/13 – L. v. M., C-215/15 – Gogova
- Příslušnost založená volbou končí právní mocí rozhodnutí
C-436/13 – E. v. B.
- Souhlas opatrovníka účastníka neznámého pobytu příslušnost nezakládá
C-215/15 – Gogova
- Strana řízení – je-li podle vnitrostátního práva stranou státní zástupce, musí s příslušností souhlasit, nevznese-li námitku nepřislušnosti, má se za to, že souhlasí
C-565/16 – Saponaro

Rodičovská zodpovědnost - *lis pendens*

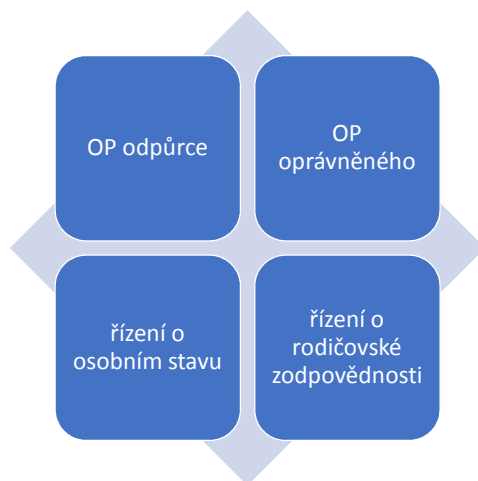
Čl. 19/2,3

- rozhodující je čas
- překážku nezakládá řízení o předběžném opatření podle čl. 20
- námitku *lis pendens* lze uplatnit pouze v nalézacím řízení, porušení čl. 19 není důvodem pro odepření uznání v jiném členském státě – [Liberato](#) (C-386/17)
- **POUZE MEZI SOUDY ČLENSKÝCH STÁTŮ EU**

Výživné – pravomoc (mezinárodní příslušnost) soudu – nařízení o výživném

Výživné – obecná příslušnost – nařízení o výživném – čl. 3

25

Vztah řízení o rodičovské zodpovědnosti a řízení o výživném v judikatuře SDEU

- [A v. B](#) (C-184/14) – vztah mezi písm. c) a d) čl. 3 NV
- [R v. P](#) (C-468/18 z 5.9.2019) – body 48 až 51 – pravomoc podle čl. 3 písm. a) NV „neustupuje“ pravomoci ve věci rodičovské odpovědnosti

Právo rozhodné

Typologie kolizních norem

1. kritérium: oboustranné/jednostranné
2. kritérium: kogentní/dispozitivní
3. kritérium: samostatné/nesamostatné
4. sběrná skupina (doplňují vlastnosti):
 - I. rozšiřující (vylučující)
 - II. materializované
 - III. subsidiární

Rodičovská odpovědnost (péče, rodičovská odpovědnost, rodičovská starostlivost)

- haagská úmluva 1996 (je použitelná erga omnes dle čl. 20)
- právo použitelné při výkonu pravomoci soudu čl. 15
 - základní kritérium – lex fori
 - zvláštní kolizní kritérium – použití jiného práva s podstatným vztahem
- zvláštní úprava
 - přiznání a zánik rodičovské odpovědnosti – čl. 16
 - výkon rodičovské odpovědnosti – čl. 17; právo aktuálního obvyklého bydliště dítěte
- pozor na dvoustranné mezinárodní smlouvy

Výživné

- evropské nařízení o výživném (čl. 15) odkazuje na haagský protokol z roku 2007
- obvyklý pobyt oprávněného dle čl. 3, 4 haagského protokolu, nebo lex fori dle čl. 4 haagského protokolu
 - [Mölk](#) (C-214/17)
 - [KP v. LO](#) (C-83/17)
- ve výjimečném případě právo společné státní příslušnosti dle čl. 4 haagského protokolu
- pozor na (dvoustranné) mezinárodní smlouvy

Ostatní otázky práva rodinného

- pro rozvod a rozluky – nařízení Řím III (nepoužije se na Slovensku ani v Česku)
- majetkové společenství manželů a registrovaných partnerů – nařízení č. 2016/1103 a č. 2016/1104 (nepoužije se na Slovensku)
- zákon o mezinárodním právu soukromém
- pozor na přímou úpravu – zejména haagskou adopční úmluvu 1993
- pozor na speciální, zejména dvoustranné mezinárodní smlouvy
- (v širších souvislostech též souvisí s nařízením o dědictví)

Hledání cizího práva a zacházení s ním

- Zásady použití cizího práva:
 - z moci úřední
 - tak, jak se použije v „domovském“ státě
 - soud cizí právo nezná – dokazování, zásada vyšetřovací
- Limity použitelnosti cizího práva:
 - nutně použitelné předpisy českého práva
 - zjevný rozpor s veřejným pořádkem
 - nemožnost zjistit obsah cizího práva („úniková cesta“ - § 23 odst. 5 ZMPS – CZ)
- Zjišťování cizího práva:
 - ZMPS (SK) – chybí obecná právní úprava, inspirace: § 23 ZMPS (CZ)
 - jakékoli prostředky: znalost soudu, součinnost účastníků, informace MSp, pomoc ústředního orgánu, EJN, dožádání podle Londýnské úmluvy (221/1998 Sb.), znalecký posudek

Veřejný pořádek

Definice veřejného pořádku

- veřejný pořádek je:
 - a) míra obecné bezpečnosti v určitém veřejném prostoru či teritoriu
 - b) míra uklizenosti na určitém veřejném prostranství
 - c) vymezení specifických hodnot prosazovaných na určitém teritoriu, které nacházejí reflexi v právu
- pouze c) je správně!
- zabýváme se jím proto, protože v praxi bývá často zneužíván, případně užíván nesprávně

Druhy veřejného pořádku

1. kolizní, uznávací, při výkonu mezinárodní právní pomoci
2. materiální, procesní
3. tuzemský, mezinárodní, evropský, zahraniční
4. obecný a zvláštní
5. aktivní a pasivní

O čem se vlastně budeme bavit?

§ 36

Verejný poriadok

Právny predpis cudzieho štátu nemožno použiť, pokiaľ by sa účinky tohto použitia priečili takým zásadám spoločenského a štátneho zriadenia Slovenskej republiky a jej právneho poriadku, na ktorých je potrebné bez výhrady trvať.

Dogmatické zdůvodnění veřejného pořádku

- plyne z mezinárodního (a ústavního práva) – stát je suverén na svém území a je oprávněn odmítnout aplikaci cizího práva
- historicky státy nebyly omezovány a v zásadě se nechtěla žádná kritéria veřejného pořádku – změnu přinesl až počátek 20. století – haagská úmluva z roku 1902 a její obrat „manifestement“

Kde se berou hodnoty tvořící veřejný pořádek?

- různé státy vymezují obsah veřejného pořádku různě
- pokud je definice podána, je velmi abstraktní a vyžaduje vymezení hodnoty v závislosti na konkrétním případě a po přezkoumání na základě dále uvedených kritérií
- **výhrada veřejného pořádku není prostředkem sjednocování práva!**

Veřejný pořádek kolizní, uznávací a při výkonu mezinárodní právní pomoci

- podle toho, ve které systémové části MPS a MPP je upraven, resp. podle toho, ve které fázi realizace práva je uplatnitelný
- rozpor s VP je zkoumán:
 1. kolizní – po aplikaci kolizní normy
 2. uznávací – v případě uznání cizího rozhodnutí
 3. při výkonu mezinárodní právní pomoci – jako podmínka jejího poskytnutí

Tuzemský, mezinárodní, evropský, zahraniční veřejný pořádek

- podle toho, ve kterém právním řádu (či právním systému) se hodnota tvořící veřejný pořádek nachází
- POZOR! Zavazuje-li stát norma mezinárodního či unijního práva, je to jeho právo (bylo transformováno)
- lepší by bylo proto rozlišovat jen veřejný pořádek:
 - a) **tuzemský** (vnitrostátní, mezinárodní, evropský)
 - b) **zahraniční** (vnitrostátní, mezinárodní, evropský)
- zahraniční veřejný pořádek podléhá kontrole tuzemským veřejným pořádkem

Obecný a zvláštní veřejný pořádek

- podle toho, jakou formou je vyjádřen...
- tedy:
 1. **obecný** (abstraktní) – jeho obsah je vyjádřen obecnou (či dokonce žádnou) normou, je univerzální (§ 36 ZMPS)
 2. **zvláštní** (konkrétní) – obsah veřejného pořádku je vyjádřen specificky pro určitý typový případ a není proto třeba zkoumat zvlášť kritéria veřejného pořádku – zpravidla se jedná o **materializované kolizní normy** – vizme příklady

Kritéria použití výhrady veřejného pořádku

1. **OBSAH** – obsahem veřejného pořádku jsou zásadní hodnoty reflektované tuzemským právem,
2. **PŘEDMĚT** – předmětem „přezkumu“ veřejným pořádkem není právo, nýbrž **účinky jeho potenciálního použití**,
3. **KVALIFIKOVANOST** – aby mohl být veřejný pořádek aktivován, musí být míra neslučitelnosti výsledků aplikace cizího práva s hodnotami jím chráněnými kvalifikovaná

Předmět přezkumu veřejným pořádkem

- veřejný pořádek nesmí přezkoumávat cizí právo – je to hodnotový systém jiného suveréna, který je plně v jeho diskreci
- zkoumají se pouze ÚČINKY použití cizího práva v tuzemsku; protože (viz výše) prostřednictvím výhrady veřejného pořádku stát chrání svou suverenitu
- příklady aplikace si ukážeme samostatně

Předběžná opatření

Východiska, praktické problémy

- mezinárodní pravomoc pro ně se posuzuje samostatně; **nejde tedy o předběžná opatření činěná soudem, který má mezinárodní příslušnost ve věci samé**
- podmínky;
 - základní kritérium je **naléhavost** předběžného opatření,
 - podpůrná kritéria – omezení na majetek a osoby na území daného státu, přípustnost podle vlastního práva
- praxe: snaha zneužívat občanství a/nebo trvalého pobytu

Judikatura

- Purrucker I C-256/09: předběžné opatření dle čl. 20 nařízení Brusel IIa nelze uznat na území jiného členského státu
- Purrucker II C-296/10: předběžné opatření dle čl. 20 nařízení Brusel IIa nezakládá překážku litispence
- A C-523/07 a Detiček C-403/08 PPU: v zásadě **nelze akceptovat** mezinárodní příslušnost pro **předběžná opatření** podle čl. 20 nařízení Brusel IIa **k úpravě styku, natož svěření do péče** (k tomu v Česku i usnesení Nejvyššího soudu ve věci sp. zn. 30 Cdo 2855/2005)

Související otázky

Přenesení příslušnosti dle čl. 15 Brusel IIa

- jedná se o výhradu „lepšího soudu“ v systému common law – soud „odkáže“ strany na sudiště, které je s ohledem na zájmy stran a předmět sporu vhodnější a sám řízení přeruší či zastaví
- úprava postoupení věci k projednání vhodněji umístěnému soudu (čl. 15):
 - a) přerušení řízení a výzva stran, aby podaly návrh k soudu jiného členského státu
 - b) žádost soudu jiného členského státu, aby převzal příslušnost
- v podmínkách nařízení Brusel IIa se očekává pozitivní úkon alespoň jedné ze stran
- **mělo by být zcela výjimečné**
- praktické otázky ...
- usnesení SDEU [EP v. FO](#) (C-530/18) – vymezení podmínek pro postoupení

Svěření do jiného státu dle čl. 56 Brusel IIa

- mezinárodní pravomoc se posuzuje podle čl. 8 a násl. nařízení Brusel IIa; **jedině mezinárodně pravomocnému soudu přináleží, jak rozhodne a „zajistí“ péči o dítě**
- východisko – na území státu se ocitlo dítě cizího státního občanství bez jakékoliv péče
- oznamovací povinnost zastupitelského úřadu
- role ústředních orgánů obou dotčených států
- praktické problémy – například formulace výroku, faktické předání, překryv při předání

Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí

Uznávání a výkon ve věcech rodičovské zodpovědnosti a výživného

- rozhodnutí, veřejné listiny, soukromé dohody (? jen vykonatelné)
- základní zásada: vzájemná důvěra
- základní podmínka pro výkon: vykonatelnost ve státě původu
- omezené důvody pro odmítnutí uznání a vykonatelnosti
- dva režimy vykonatelnosti:
 - a) prohlášení vykonatelnosti (exequatur)
 - b) přímá vykonatelnost

51

Prohlášení vykonatelnosti (exequatur)

Rodičovská zodpovědnost:

- BIIa: většina rozhodnutí, s výjimkou rozhodnutí o právu na styk s dítětem a zvláštní skupiny rozhodnutí navazující na únos dítěte
- HÚ96: všechna rozhodnutí

Výživné:

- NV: rozhodnutí vydaná v členském státě, který není vázán HP (UK, Dánsko)
- Luganská úmluva (Norsko, Island, Švýcarsko)

52

Přímá vykonatelnost

Rodičovská zodpovědnost:

- BIIa: rozhodnutí o právu na styk s dítětem, zvláštní skupina rozhodnutí navazující na únos dítěte (čl. 40 a násl.)

Výživné

- NV: rozhodnutí vydaná ve všech ČS s výjimkou UK a DK

53

Problém kolidujících či kooperujících řízení

Typologie mezinárodních adopcí

A. adopce do ciziny – vždy je vázána na souhlas ÚMPOD

B. adopce z ciziny

1. haagské adopce – adopce do/ze smluvních států haagské Úmluvy o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení
2. adopce podle dvoustranných mezinárodních smluv
3. mimohaagské (mimosmluvní) adopce – adopce ze zemí, s nimiž nemáme žádnou společnou mezinárodně-právní regulaci; rizika:
neregulovaná kvalita žadatelů
problém právní volnosti dětí
problém se zdravotním stavem dětí
problém s uznáním cizozemských rozhodnutí

Praktické aspekty osvojení ze států s bezesmluvní reciprocitou

- příklad osvojení z nehaagské země; dítě bylo osvojeno společně nesezdanými partnery za trvání manželství jednoho z nich – je takové rozhodnutí v souladu s veřejným pořádkem?
- za jakých podmínek lze uznat takové cizozemské rozhodnutí na Slovensku

Aplikační přednost přímé úpravy osvojení

- nerespektování haagské adopční úmluvy
 - případ 1 – pětileté dítě v péči třetí osoby – prastrýce (pokrevně příbuzného) a prarady střídavě žijících na Slovensku a v Německu; podán návrh na osvojení
 - případ 2 – devítiměsíční dítě v péči třetí osoby – slovenské státní občanky a amerického státního občana; podán návrh na nezrušitelné osvojení
- respektování dvoustranných smluv
 - případ šestiletého chlapce, makedonského státního příslušníka v ústavním zařízení; požadavek na „vydání“ chlapce do Makedonie

Osvojení a páry osob stejného pohlaví

- uznání cizích rozhodnutí o společném osvojení osobami stejného pohlaví ...
- co veřejný pořádek mezinárodní, evropský, tuzemský?
- Evropská úmluva o osvojení ve spojení se současnou platnou právní úpravou společné osvojení osobami stejného pohlaví nepřipouští
- změnu připouští revize Evropské úmluvy o osvojení (dosud nevstoupila v platnost)

Řízení ve věcech péče a osvojení

- typické jsou i česko-slovenské případy, kdy matka, slovenská státní občanka, porodí v Česku dítě, které opustí
- mezinárodní pravomoc mají české soudy, postupuje se v zásadě podle českého práva – navazuje se na obvyklé bydliště
- možné postupy: svěření do péče osoby ze Slovenska, umístění dítěte na Slovensko postupem podle čl. 56 nařízení Brusel IIa, případně jinak
- pokud dítě zůstává v systému náhradní rodinné péče v Česku, je možné, že se časem propadne až do mezinárodní adopce, u níž se postupuje podle haagské adopční úmluvy, která má přednost před vnitrostátní úpravou
- adopce je však statusová věc, při které se navazuje na státní občanství...

Řízení ve věcech péče a únosů

- uvnitř Evropské unie je posilován princip haagské únosové úmluvy 1980, že unesené dítě má být rychle navráceno do státu svého obvyklého bydliště
- východiska poskytuje čl. 11 nařízení Brusel IIa
 - odst. 4 – záruky (forma, obsah)
 - odst. 6 a 7 – kooperační režim meritorního řízení ve věci péče
 - odst. 8 – právo posledního slova soudu obvyklého bydliště
- problematické jsou zejména situace následného výkonu rozhodnutí

Další typové příklady

- řízení ve věcech výživy a péče
- řízení ve věcech „rozvodu“ a majetkového společenství
- řízení ve věcech dědění a majetkového společenství
- řízení ve věcech „rozvodu“ a péče

- **důležitá tendence (globalizační, lidskoprávní i legislativní)**
– **otevřený tlak na adaptovaná řešení**